

САҢА ОЛОХ

От ЫЙЫН
25 КҮНЭ
оптуоруньук

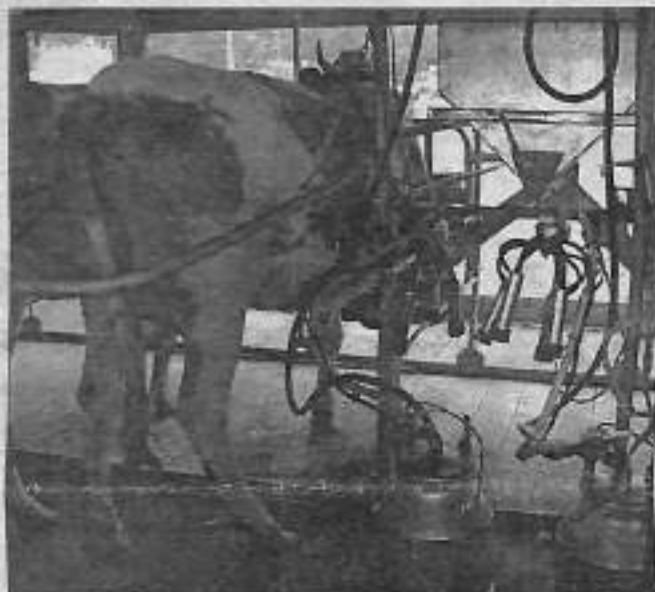
№ 99
(9477)

ХАҢЫАТ 1951 СЫЛ АЛТЫННЫЫ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

Чурапчы чычыкчн хакчаа

Сайылыктааһын

ТЫА ХАҢААЙЫСТЫБАТЫН МИНИСТРЭ ЧУРАПЧЫГА

От Ыйын 19-20 күнүрүгэр Чурапчы улуусунан тыа сири 2002-2006 сылларга социальнай-экономикалык сайдыытын Президентский программата уонна индивидуальнай бырайыак олоххо кииригитин туһунан СР Тҕа хаһаайыстыба тыа хаһаайыстыба баһылыктары, баһынай хаһаайыстыбаларын салайааччыларын улахан сүбэ-сэмэлэра ыытыллыа. Ибэи күн устата опыт атастаһыа, сүбөстөһө, иккистэһэ, иһааһа үлэни быһаарыаһын, ол быһаһар профессиональнай конкурсу, сайылык аһылыкта буолла.

2006 сыл күлүн тутар Ыйыттан СР Правительствотын уурдарыан национальнай бырайыак чэрчэтинэн "Тыа хаһаайыстыбатын кооперациятын Чурапчы улуусунан тарыиы" дьэи эксперимент кооператива Эксперимент сүрүн сыала: сайылыктааһынга сезоннай кооперативтары, кредитнай кооперативтары нэһиликтэригэр тарыиы, улууска аккумуляционнай фонда тарыиы кредиттэһиэи оноруу. Ыйыт барыта эксперименттэн 14 сайылык оҥоһуллуна, 13 кредитнай кооператив тарыиына.

Сезоннай дьаһалтыгыттан конкурс сүрүн сыалаан буолар бу сайылыгы тутуу баһынай хаһаайыстыба салайааччылары бэйэ-бэйэлэригэр үлэлэригэр көрөи, ким сыһаһаарыи-халтыһаарыи, сыһаһаарыи-хотуулаарыи үөрөтөи, уопсай түмүк онорон, иһааһа үлэлэригэр өссө таһаарылаах буоларлар олук ууруу. Барыта конкурска 9 сайылыгы көрүлүтэ: "Кырылаах" (Чыаптара), "Тура" (Мугу-дай), "Олохтоо" (Мэһэйдэ), "Сирэм" (Болтоно), "Якөөсөн" (Хатыыи), "Дьаһаһа" (Диринг), "Комплекс" (Оһулуун), "Куола" (Сыһаи), "Көлүбө" (Арыһаах) конкурс ирдэбиктэи буолар: тутуу хайдах барыта, төһө сүһү көрүтэ, төһө үлэһит баара. Чыаптараттан саралаан Арыһаахха дьэи көрүтөи көрүү түлүгүнэн калыаһаарыи, "Бастыа сайылыгы түлүт баһынай хаһаайыстыба" ааты Сыһаи нэһилигэи "Куола" хаһаайыстыбата (сал Трофимов ИД) ылантелевизорунан наһараалатына. Ибэи махтар Арыһаах нэһилигэи "Көлүбө" хаһаайыстыбата (сал Борисов НН), үһүсү - Болтоно нэһилигэи "Сирэм" хаһаайыстыба (сал Горохов БП) тарыһаар. "Бастыа баһылы" аатын Арыһаах нэһилигэи баһылыта Лобанова Дария Мисаи-ловна ыла, "Бастыа кредитнай кооперативыиан" Чыаптараттан "Алар" кооператив (сал Мокшачевская АА) ааттатына.

Сайылыктары конкурс баһылытыан уопсай көрүтэ сыһаи көрүү түлүгүнэн үлэһит сыһаи борыһаа, олтуһан барыи орох сайылыктар оборудуулаарыи кэлэилик, тутуулаа сыһаиэи турар, уоттара суох буолан ода биричэи-нэһи үлэһи көрөи илэһэр. Билии дьаһаи аһаи өлгөи үлэлэр күүтэи тураллар. Улуус баһылыта ИНАммосов аһаи көрүүтэ УАЗ машина таһуура дьэи этэ, ононконкурс маһаи түмүктэһэиэи салгыиан бара туурааа биһэри-лиһэи.

Маһаи таһаиан көрөи күнүсөи сезонар биһи сыһаи суо-талаах түтэһиэи. Оһулуунта баһылыгыт төсүрүк оһу-ол буолла. Сүрүн темата - Президентский программа уонна национальнай бырайыак хаһаиытын бөлөһиэи, ыры-таһаи, түмүк оноруу. Маһаи баһылыгыи ыһаи СР Тҕа хаһаайыстыбатын министэа Айаал Иванович Степанов, ми-нистерствэи спэриалыктара, Финанскай министрствэи бөһ-стөһиэһиэһиэ, Чурапчы улуусун (оройуона) муниципаль-най тарыиыи дьаһалтыгыи үлэһиттэра, олохтоох баһынай хаһаайыстыба салайааччылары, нэһилик баһылыктэра.

Муһаи саһаиыһаар, бастааи чааһытар экспери-ментнай баһылыгыт үлэ туһуһан оһууот буолла. Оһууоту "Чурапчы" ТХКПК салайааччыта Андрей Тихофеев иһа-ловдэи онордо. Ыһаиыһаи үлэ туһуһан баһылыгыт сырдатыааи маһаиэи.

баһынай, чааһынай хаһаайыстыбаларга сөрбөи, олохтоох баһылыктар уонна ТХКПК сөһуһаиыһаиэригэр түмүтэ 5 сылаах 3 мөл. 400 солк сууһааах кредит уонна, кооператив тус фондатыгыттан 2 мөл.100 солк. 6 ыйта кредит бөрөһиэи.

улуус дьаһалтыгыттан АПК сайдыһаар 3 мөл. солк көрүлүтэ түтүтэи сайылыктарга оборудуулааи баһылыһаи, сайылыктар тутуулаарыи шифер, тоһор, уаһаиык кредит бөрөһиэи.

экспериментнай сайылыкта кооперативыиан таһы-быттара 1 литэ үлэһиэ 26 солк тутуулар.

Муһаи иһаи чааһытар олохтоохтор бу эксперимент-най үлэ туһуһан баһылыгыи санааларыи, туох ыарахаттары көрөһүтэрии, калыаһаарыи эттиһэр. Оһулуун сүрүнэи-эи сайылыгы өссө да сайыһаарыи иһаиэи, кыһаиы хотон оһуһулуутуи, суол көрөһиэи, үлэ-хараиы тийбөтэи, кре-дит ылаага докумуһнарыи түһэриһиэригэр проблема көрөһүтэригэр көһөһиэи. Туох баар эттиһэр, баһылы-лар бөрөһиэһиэһиэи, муһаиы туһуһан уопсай докумуи оһуһулаи министрствэиэи тийбэи тыа сири сайдыһаи Президентский программатыи 2-с түһүмэи баһылытар уһуоттарыи, маһаи баһылыгыт эксперимент улахан су-опталаарыи Айаал Иванович биһиэри.

Түтэи үһуһутар дьэи күүстэаи көһөһиэи түмүтэ АИ Степанов барыһаи иһаи көрөи, бу "Чурапчы баһылы-гыт эксперимент түмүтэи үлэһиэи баһаи уонна маһаи баһылыгыт оһаи баһылыгыт республика тарытарга дьэи этэ.

Олохтоохтортон, тыа дьэһуһаи бу эксперимент олоххо көрөһиэи туох дьэи санаһаарыи баһылыгыттар, дьэи-норум оһуе туһаиыһаарыи баһылыгыттар уонна министр-тэ, улуус дьаһалтыгыи эксперимент саһиэһиэи, ТХКПК-га маһаиы баһылыгыттар.

ВЫРЕЗКИНА

Хаартыһаһааа: сайы сайылыгыттар; муһаиы көрөһиэи; калыаи иһаиэи баһылыгыт.

Дьарыктаах буолууга киин ыытар үлэлэрэ

Бу ыстатыа Чурапчы улуусун нэһилиэһиэи Дьарыктаах буолууга киинэ ыытар үлэи өрүттэах үлэһиэи, иккиһиэи нэһилиэһиэи киинэ араһаиыгар сырдатар сыллаах суруулар.

Бастааиыһаи, билиги кэм ирдэбилигэр сөһ түбэһиһиэи, үлэа суох дьэи дьарыктаах буолуутуи тарыиыһаиыгэр (самозанятость), биһи бириэмэлэах көмө оноруутугар тохтуохпун баһааиыи. Ол курдук 2005 с. 3 эдэр дьэи бэйэлэра дьарыктаах буолар баһааиыи биллэрэи барыта 12 тыһ. солк көмөи туһаиан, чааһынай предприниматель статуһуи ылаи үлэии сылдаһаар. Кэиин бу программа хабаи ороскуотуи көрүтэ биллэ кыччаата. Ол курдук,

государственной регистрацины барыи төлөбүрдэра, нотариус өһөтө, бэчээт уонна штамп онотторуута бюджеттан үбүлэһэллэр. Кыра да буоллар бу саһаи регистрацилаһаи бэйэ дьарыгыи саһаиыи дьэи көмө буоларыи учуоттааи, чааһынай предприниматель (ол иһиэи, баһынай хаһаайыстыба баһылыта) буолуи баһааиыи государственной регистрацины барыаи иһиэи Дьарыктаах буолуи киһиһиэи кэлэи учуотка туһаи, үлэа суох статуһуи ылаи бу көмөи туһаиаргытыгар сүбэһиэи этэ.

Иккиһиэи, Российскай Федерация Правительствотын 1994 с. ыам ыйын 25 күнүһэи 533 нүмэрдэах "Тыа сиригэр үлэи

көһи дьэи көһиэиэи туһуһан" уурааһаи олоһуһаи аһаи сиртэи (республика) улуустарыттан, куораттарыттан, тас өттүттэи) көһи кэлбит дьэи көргэиэиэи туһаах көмө оһуһулар. "Дьэи көргэи" - дьэи икки киһиэи иһаиэи суох чугас аймагыи дьэи буолаллар Холобура, көргэиһиэи, оролох иһаи, иһаиэи эдэр киһи уода буолуохтарыи сөһ. Сүрүн ирдэбиэ дьэи көргэи биһи үлэһи саһааах чилиэиэи үлэи киһиэи 3 сылаи иһаиэи суох болдыоххо үлэ дуоһаардаах буолуохтаах. Көһи кэлбит сирдэригэр наһаиэи-визовой сулуусаи учуотуттан уһулаи саһаи олоро кэлбит сирдэригэр регистрацилаһаахтар. Ол

түтэиэи бу дьэи көргэи көһи кэлбит ороскуота (дьэи көргэи бары чилиэттэра айаһаиан кэлбит проэктарыи төлөбүрө, 5 тоннаа дьэи дьэи маһаи көһиэи аһаиы төлөбүрө) бюджеттан уһууулар уонна дьэи көргэи бары чилиэттэригэр 500-түү солкубайдаах биһи бириэмэлэах көмө оһуһулар.

Биһи ааһаиыһаи: Чурапчы сал., Ленин ул., 35 ("Арчы" чөһтэи киин дьаһаи иһаи этэааи).

И. А. ПЕРСЕЕВ.

Чурапчы улуусун нэһилиэһиэи

Дьарыктаах буолууга киһи

инспектора

Герастий ПЛАТОНОВ
тенисчиг багтаанг, разрядных
"Саха Республикастар физкультура
уонна спорт сайдыытыгар үтүөлэрин
ини" знак хаһаайыны.
Хаартыска: 1961 с. Калуга к. нурба-
таа баран иһэн тэннэстэрин Саха Догор-
дурор, Мелка Криваевка, Кларя Собольни-
(Окочешнаава), Пётра Окочешнаава.

